

Thema-analyse casussen passend onderwijs

Schooljaar 2017-2018

September 2018

Algemeen

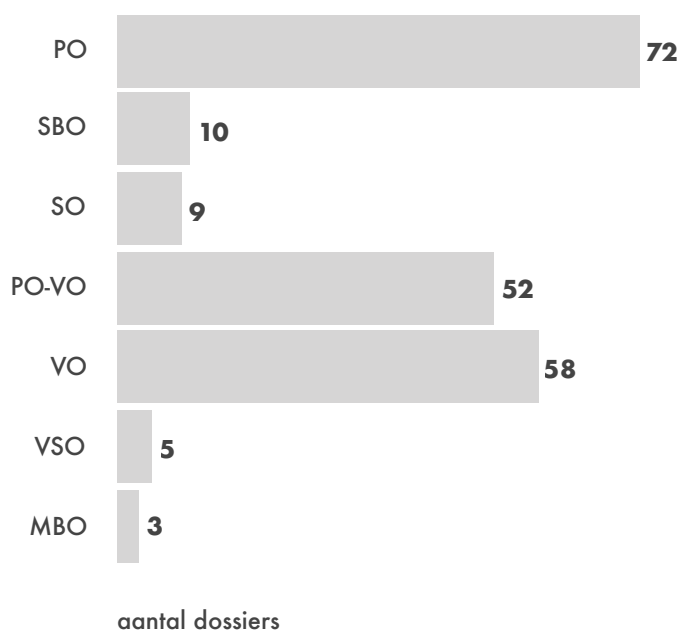
In het schooljaar 2017-2018 werden bij OCO 209 dossiers behandeld op het terrein van passend onderwijs. Dat is een flinke stijging ten opzicht van het invoeringsjaar van passend onderwijs 2014-2015, toen registreerde de helpdesk van OCO 140 casussen op het terrein van passend onderwijs.

De vragen dit schooljaar gingen bijvoorbeeld over een verwijzing naar speciaal onderwijs, het organiseren van extra ondersteuning op school, of over LWOO of praktijkonderwijs. De verschillen tussen de dossiers zijn groot. Sommige betreffen een enkele simpele vraag, anderen gaan over een complexe situatie waarbij langdurig contact is tussen ouders en de helpdesk van OCO.

In dezelfde periode waren er in totaal 1.248 dossiers geregistreerd bij OCO. Dit betekent dat één op de zes casussen over passend onderwijs gaat. Gemiddeld waren er voor alle dossiers drie contactmomenten per dossier. Voor de casussen op het terrein van passend onderwijs ligt het gemiddelde op vier contactmomenten per casus. Dit geeft een indicatie van de zwaarte en complexiteit van de vragen over passend onderwijs ten opzichte van de overige vragen.

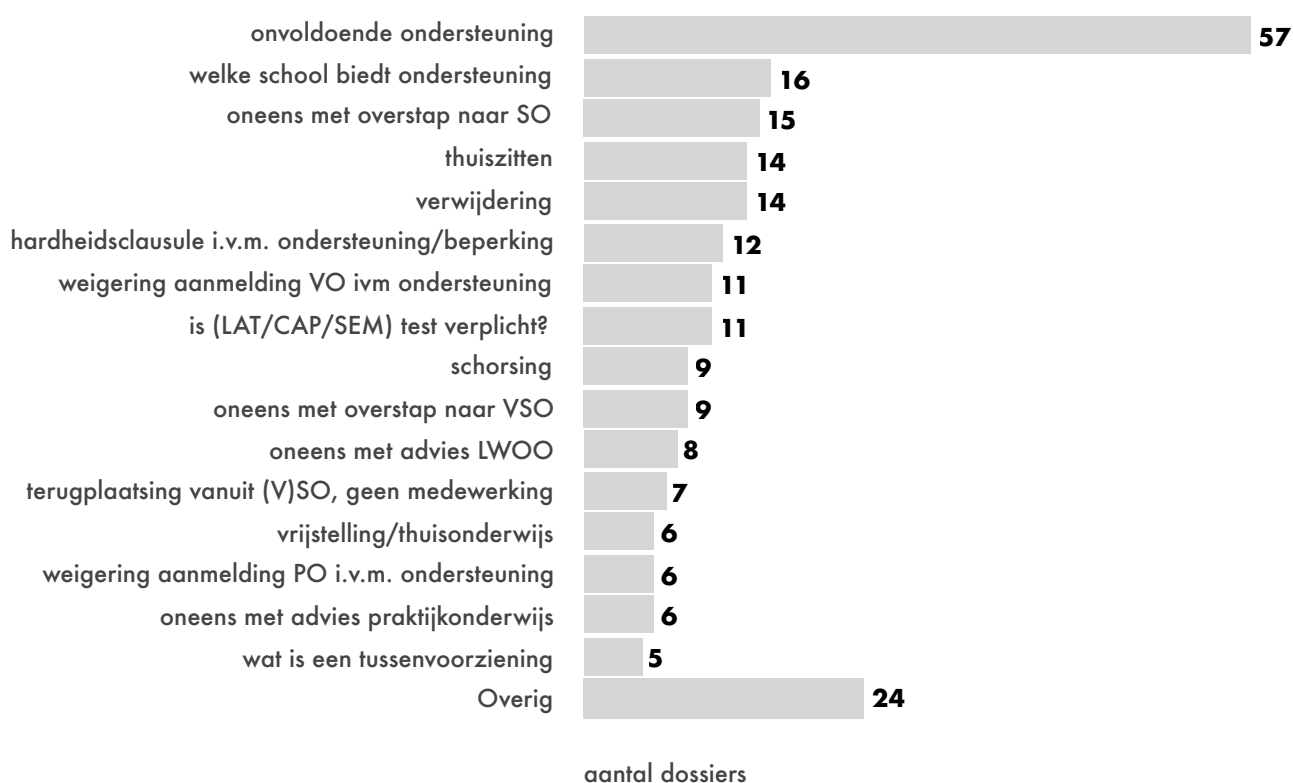
De meeste vragen gingen over leerlingen in het basisonderwijs (72) en het voortgezet onderwijs (58). Daarnaast gaat een kwart van de vragen over de overstap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.

Diagram 2.1: Verdeling van 209 dossiers passend onderwijs over onderwijssectoren in schooljaar 2017-2018

Veelgestelde vragen

Diagram 2.2: onderwerpen veelgestelde vragen passend onderwijs schooljaar 2017-2018

Onduidelijkheid over ondersteuning

Veruit de meest gestelde vraag op het gebied van passend onderwijs bij OCO is (57 dossiers):

„Mijn kind heeft meer ondersteuning nodig, wat kan ik van school verwachten?“

Sinds de invoering van passend onderwijs zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor het bepalen en bieden van de noodzakelijke onderwijssteuning voor leerlingen. Hiertoe wordt samengewerkt in een samenwerkingsverband. Er zijn geen landelijke regels meer voor, zoals bij de oude LGF-systematiek. In Amsterdam wordt in het samenwerkingsverband voor primair onderwijs gewerkt met het 'schoolmodel'. Ook in het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs gaan de meeste middelen voor ondersteuning direct naar de schoolbesturen. Zij bepalen zelf welke ondersteuning wordt ingezet. De communicatie hierover naar ouders is beperkt. Dit versterkt de onduidelijkheid naar ouders. De vraag: 'Welke ondersteuning kan ik van school verwachten?' is nauwelijks te beantwoorden.

Een vraag die hier nauw mee samenhangt, en die bij OCO ook regelmatig wordt gesteld, is (16 dossiers):

„Mijn kind heeft ondersteuning X nodig, welke school kan ik het beste kiezen?“

De geringe openbaarheid, vergelijkbaarheid en duidelijkheid van de huidige ondersteuningsprofielen van scholen, maakt ook deze vraag moeilijk te beantwoorden.

Overstap naar voortgezet onderwijs

Rond de overstap naar het voortgezet onderwijs, krijgt OCO een tweetal vragen het meest:

- Kan mijn kind gebruik maken van de hardheidsclausule op basis van een beperking/stoornis of ondersteuningsbehoefte? (12 dossiers)
- De VO-school weigert mijn kind op basis van de ondersteuningsbehoefte (11 dossiers)

Beide vragen hangen samen met de algemene vraag welke ondersteuning een bepaalde school kan bieden en in hoeverre dit duidelijk is voor ouders. Leerlingen bij wie een (sterke) voorkeur is voor een bepaalde VO-school op basis van de specifieke ondersteuningsbehoefte, kunnen in specifieke situaties gebruik maken van de hardheidsclausule. Of de school ook bereid is gebruik te maken van de hardheidsclausule voor deze leerlingen is wisselend. De vragen over de hardheidsclausule werden het meeste gesteld voor leerlingen die een lichamelijke beperking of chronische ziekte hebben (en dus bijvoorbeeld mobiliteitsproblemen hebben) en voor leerlingen die hoogbegaafd zijn en verwachten dat een bepaalde school hier goed bij past.

In 11 dossiers is voorgekomen dat een leerling geweigerd werd op een VO-school op basis van de ondersteuningsbehoefte. In een aantal gevallen gebeurde dit reeds in de oriëntatiefase, waarbij een school duidelijk maakte dat zij bepaalde ondersteuning niet zouden kunnen bieden. In andere situaties gebeurde dit na de loting en matching. Leerlingen kregen vervolgens in een erg laat stadium te horen dat ze zelf op zoek moesten gaan naar een andere school. Dit laatste is overigens strijdig met de zorgplicht, die verplicht dat de school van aanmelding zorgt voor het vinden van een (andere) passende school.

Oneens met verwijzing naar speciale voorziening

In 45 dossiers werd OCO benaderd omdat ouders vragen hadden bij het advies van school om over te stappen naar een vorm van speciaal onderwijs, of onderwijs met extra ondersteuning. In veel van deze dossiers gaven ouders aan verrast te zijn over het advies, en/of een andere inschatting te hebben van de ondersteuning die nodig is voor hun kind. Bij nadere bestudering van de dossiers bleek bijvoorbeeld regelmatig onduidelijkheid te zijn over de reeds door school zelf ingezette ondersteuning en/of het bestaan van een ontwikkelingsperspectief.

De dossiers gingen het vaakst over de overstap van regulier basisonderwijs naar speciaal onderwijs (15 dossiers) en de overstap naar voortgezet speciaal onderwijs (9 dossiers). Ook waren er 8 casussen waarbij er een LWOO advies was. In een aantal van deze situaties hadden ouders en leerling de voorkeur voor een specifieke VMBO school, die geen LWOO aanbood.

Schorsing, verwijdering, thuiszitten

In totaal 37 vragen gingen over schorsingen, verwijdering en thuiszitten, waarbij gedragsproblematiek of andere zaken de oorzaak zijn. Vragen die hierbij gesteld worden kunnen gaan over procedures die al dan niet correct gevolgd zijn, maar ook vragen over het vinden van een nieuwe school.

In 14 gevallen werd OCO benaderd over een situatie waarbij een leerling meer dan 6 weken thuiszat.

Overige vragen

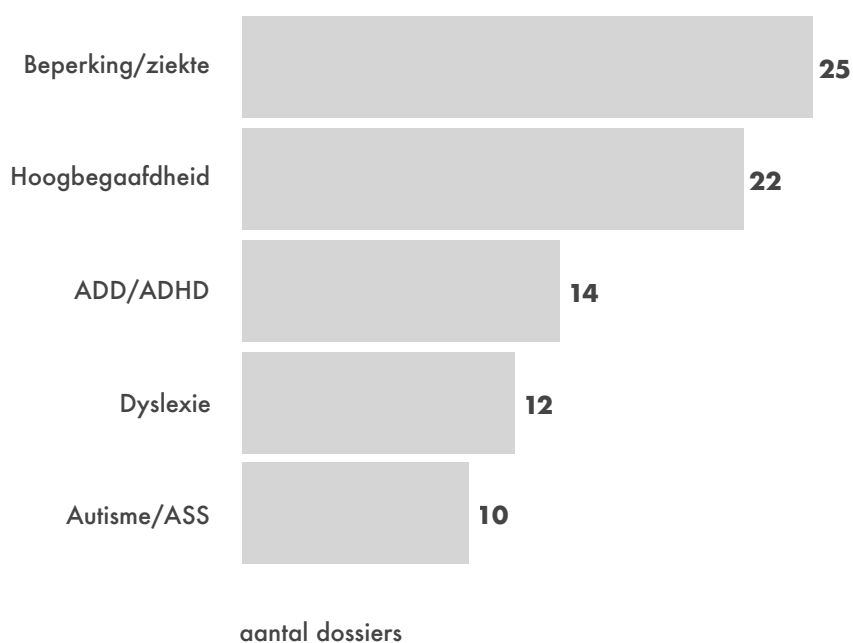
Naast genoemde thema's zijn er meer vragen die bij OCO binnenkomen, zoals vragen over toetsen, thuisonderwijs en tussenvoorzieningen. Vaak gaat het hierbij om meer informerende vragen. Overigens kunnen er per casus meerdere vragen of thema's aan de orde zijn.

Specifieke ondersteuningsvragen

Niet bij alle dossiers is sprake van een specifieke diagnose of aanduiding van de ondersteuningsvraag. Soms is er wel sprake van een specifieke diagnose, maar is deze bij de bespreking van het dossier met ouders niet expliciet aan de orde geweest. Dit sluit aan bij de achterliggende gedachte rond passend onderwijs: de ondersteuningsbehoefte staat centraal, en niet een diagnose of stoornis.

Tegelijkertijd hebben we er voor gekozen om voor de leerlingen waarbij wel een specifieke diagnose of oorzaak voor de ondersteuningsbehoefte is benoemd deze in kaart te brengen.

Diagram 8: verdeling van door ouders genoemde ondersteuningsbehoefte naar diagnose bij vragen passend onderwijs in schooljaar 2017-2018

Opvallend hierbij is dat het bij de grootste groep gaat om leerlingen met een lichamelijke beperking of chronische aandoening (25 dossiers). Dit is een groep die, wanneer het om passend onderwijs gaat, vaak weinig zichtbaar is in beleid.

Een tweede groep, die ook niet altijd automatisch gezien wordt als doelgroep van passend onderwijs betreft hoogbegaafde leerlingen (22 dossiers).